

میراث مخطوط

(۱)

مجموعۃ رسائل فی الحکمة الإلهیة

من ذخائر المخطوطات

www.ketab.ir

تصحیح و تحقیق
وحید روح الله پور

مجموعه رسائل في الحكمة الإلهية من ذخائر المخطوطات

تصحیح و تحقیق
وحید روح الله پور

چاپ اول : تیر ۱۳۹۹

شماره گان : ۱۰ نسخه

قیمت : ۱۵۰,۰۰۰ تومان

شابک : ۹ - ۸۴ - ۹۵۰۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸

آدرس پخش : قم ، صفایه کویج ۱۲ ، پلاک ۲

تلفن : ۳۷۷۳۳۲۸۶

عنوان و نام پدید آور :	مجموعه رسائل في الحكمة الإلهية من ذخائر المخطوطات
نویسندگان :	سید حیدر آملی ، صدر الدین قونوی ، داوود قیصری ، محمد ابن فناری
تصحیح و تحقیق :	وحید روح الله پور
قم - صدف یاب - ۱۳۹۹ :	قیمت
۵۹۰ ص :	مشخصات ظاهری
978 - 622 - 9501 - 84 - 9 :	شابک
فیبیا :	وضعیت فهرست نویسی
عربی :	یادداشت
مقدمه فارسی دارد :	یادداشت
نویسنده : سید حیدر آملی ، صدر الدین قونوی ، داوود قیصری ، محمد ابن فناری :	یادداشت
کتابنامه به صورت زیرنویس :	یادداشت
نمایه :	یادداشت
فلسفه اسلامی - متون قدیمی تا قرن ۱۴ :	موضوع
Islamic philosophy - Early works to 20th century :	موضوع
عرفان - متون قدیمی تا قرن ۱۴ :	موضوع
Mysticism - Early works to 20th century :	موضوع
آملی ، سیدحیدر بن علی ، ۷۲۰ - ۷۸۲ - ق :	شناسه افزوده
روح الله پور ، وحید ، ۱۳۵۵ :	شناسه افزوده
BBR ۸۵۹ :	رده بندی کنگره
۱ / ۱۸۹ :	رده بندی دیویی
۶۱۵۵۸۲۶ :	شماره کتابشناسی ملی

فهرس المطالب

١٥.....	پیشگفتار
١٩.....	مقدمه مصحح
٢٦.....	شرح احوال مؤلفین
٢٧.....	الف. شرح حال سید حیدر آملی
٢٩.....	ب. شرح حال صدرالدین قونوی
٣١.....	ج. شرح حال داوود فیضی
٣٢.....	د. شرح حال ابن فناری
٣٣.....	روش تصحیح و معرفی نسخه‌ها
٤٧.....	١. نقد النقود فی معرفة الوجود / السید حیدر الاملی
٤٩.....	مقدمة المؤلف
٥١.....	الأصل الأول: فی بحث الوجود وإطلاقه وبدايته
٦٩.....	الأصل الثاني: فی بحث الوجود ووجوبه ووحده
٧٩.....	الأصل الثالث: فی بحث الوجود وظهوره وكثرته
٧٩.....	أما الوجه الأول: وهو قولنا إجمالاً
٩٥.....	وأما الوجه الثاني: وهو أيضاً قولنا فيه إجمالاً وتفصيلاً
١١٣.....	وأما الوجه الثالث: وهو قول عبدالرزاق الكاشي تفصيلاً
١١٩.....	٢. شرح الأربعين حديثاً / صدرالدین محمد بن إسحاق القونوي
١٢١.....	مقدمة الشارح
١٢٤.....	الحديث الأول: دم على الطهارة يوسع عليك الرزق
١٢٤.....	المقدمة الأولى: فی الطهارة والنجاسة وأسرارها

١٢ مجموعة الرسائل في الحكمة الإلهية في ذخائر المخطوطات / ١

٤. المقدمات من شرح القصيدة الثائية لابن الفارض / داوود بن محمود القيصري ٣٦٣

مقدمة الشارح ٣٦٥

المقدمة، وفيها فصلان: ٣٦٩

الفصل الأول: في موضوع هذا العلم ومبادئه ومسائله ٣٦٩

الفصل الثاني: في بعض اصطلاحاتهم ٣٧٢

المقصد الأول، وهو مشتمل على فصول: ٣٧٤

الفصل الأول: في الوجود الإلهي وأسمائه وصفاته ٣٧٤

الفصل الثاني: في مراتب التنزلات الوجودية والحضرات الخمس الإلهية ٣٨٠

الفصل الثالث: في العالم المثالي ٣٨٤

المقصد الثاني: في طريق الوصول إلى أصل الأصول، وفيه فصول: ٣٨٧

الفصل الأول: في النبوة ٣٨٧

الفصل الثاني: في الولاية ٣٩٤

الفصل الثالث: في طريق اكتساب الولاية ٣٩٧

المقصد الثالث: في الجمع والتوحيد ومراتبهما وفيه فصول: ٤٠١

الفصل الأول: في الجمع ونتائجه ٤٠١

الفصل الثاني: في التوحيد ومراتبه ٤٠٥

الفصل الثالث: في الخلافة ٤٠٨

خاتمة: في ختم الخلافة ٤١١

٥. كشف الحجاب عن كلام رب الأرباب / داوود بن محمود القيصري ٤١٥

مقدمة المؤلف ٤١٧

المقصد الأول: في بيان المقدمات المنتجة للمطلوب، وفيه فصول: ٤٢٠

الفصل الأول: في الوجود وتنزلاته ٤٢٠

الفصل الثاني: في بيان العوالم التي هي المراتب الكلية الوجودية ٤٢٥

الفصل الثالث: في بيان أن المعاني المعقولة الأزلية ... المسماة بالعوالم ٤٢٧

الفصل الرابع: في أن الحق تعالى متكلم أزلاً وأبداً ٤٢٩

الفصل الخامس: في تعريف الكلام المطلق وبيان أنواعه وتعريف كل منها ٤٣٠

فهرس الطالب.....	١٣
المقصد الثاني: في بيان المقصود وبيان وجه حقيقة كل قول منها.....	٤٣٣
٦. نهاية البيان في دراية الزمان / داوود بن محمود القيصري.....	٤٤١
مقدمة المؤلف.....	٤٤٣
الفصل الأول: في ماهية الزمان وحقيقته.....	٤٤٦
الفصل الثاني: في وجود الزمان وكونه أزلياً وأبدياً... ووجه خطائه.....	٤٥٤
الفصل الثالث: في انقسامه إلى الآن والساعة واليوم وغير ذلك.....	٤٥٧
الفصل الرابع: في بيان الأيام الكبار الإلهية والربانية والصغار الكونية.....	٤٦١
٧. تحقيق ماء الحياة وكشف أسرار الظلمات / داوود بن محمود القيصري.....	٤٦٧
مقدمة المؤلف.....	٤٦٩
المقدمة الأولى: في النبوة والولاية.....	٤٧٢
المقدمة الثانية: في بيان ماء الحياة.....	٤٧٤
المقدمة الثالثة: في تحقيق الظلمات.....	٤٧٨
المقدمة الرابعة: في كيفية السلوك فيها.....	٤٨٢
المقصود من أحوال الخضر.....	٤٨٥
٨. أساس الوجدانية ومبنى الفردانية / داوود بن محمود القيصري.....	٤٨٩
مقدمة المؤلف.....	٤٩١
الأصل الأول: في ماهية الوحدة والكثرة.....	٤٩٣
الأصل الثاني: في أقسام الوحدة.....	٤٩٩
الأصل الثالث: في وحدة الحق تعالى.....	٥٠١
الأصل الرابع: في أن الوحدات الكونية كلها راجعة... من الوحدة الأحدية.....	٥٠٤
٩. شرح تأويلات البسملة بالصورة النوعية الإنسانية / داوود بن محمود القيصري.....	٥٠٧
مقدمة الشارح.....	٥٠٩
المقدمة الأولى: في أن لكل شيء عيناً ثابتاً في العلم الإلهي.....	٥١١
المقدمة الثانية: في أن للأعيان الثابتة في الحضرة العلمية وجودات خاصة.....	٥١٢
المقدمة الثالثة: الوجود لا بشرط شيء هو غيب الغيوب وحقيقة الحقائق.....	٥١٣
المقدمة الرابعة: في أن للوجود مراتب أربعة.....	٥١٤

١٤	 مجموعة الرسائل في الحكمة الإلهية في ذخائر المخطوطات / ١
٥١٥	المقدمة الخامسة: في أن للأشخاص مظاهر للحقائق الثابتة والصور النوعية
٥١٥	المقصود من تأويل البسملة بالصورة النوعية الإنسانية
٥١٩	١٠. المقدمات من شرح القصيدة الميمية لابن الفارض / داوود بن محمود القيصري
٥٢١	مقدمة الشارح
٥٢٣	المقدمة الأولى: في حقيقة المحبة
٥٢٧	المقدمة الثانية: في أقسامها
٥٣٠	المقدمة الثالثة: في نتائجها
٥٣٣	١١. شرح رباعي شيخ الأكبر ابن العربي / محمد بن حمزة الفناري
٥٣٥	مقدمة الشارح
٥٣٦	بيان المقدمات العشرة لشرح الرباعي
٥٤٢	شرح الرباعي
٥٤٩	الفهارس
٥٥١	١. فهرس الآيات
٥٦١	٢. فهرس الأحاديث
٥٦٩	٣. فهرس الأشعار
٥٧٣	٤. فهرس الاصطلاحات

پیشگفتار

ای نام تو بهترین سرآغاز
بی نام تو نامه کی کنم باز

اهمیت و ارزش کتاب احتیاج به توضیح نداشته و هر کسی به فراخور استعداد روحی و ذوق فطری خود پی به اهمیت آن برده و ارزش آن را برای افراد جامعه تشخیص می‌دهد؛ زیرا کتاب آینه قامت نه‌ای مؤلف و یگانه مظهر شخصیت نویسنده آن بوده و هم بهترین وسیله برای پرورش افکار و نیرومندی روان آدمی و حیات اجتماعی بشر می‌باشد؛ چنانکه پیشوای اهل خرد و یقین مولی امیرالمؤمنین علیه السلام در وصیت خود به فرزند ارجمندش امام حسن علیه السلام می‌فرماید:

«واعرض علیه أخبار الماضین و ذکره با أهاب من کان قبلك من الأولین و سر فی دیارهم و آثارهم»^۱.

مطالعه آثار و اخبار گذشتگان و سیر در اوضاع و احوال پیشینیان به منزله آن است که انسان در تمام مراحل زندگانی با آنان همسفر بوده و بدین وسیله می‌تواند نتیجه تمام تجربیات و محصول همه تحولات چندین هزار ساله آنان را به دست آورد.

از دیر باز کتابخانه‌ها یکی از مهمترین عوامل ترقی مادی و معنوی جوامع و شاخصه توسعه یافتگی به شمار می‌آمده‌اند. در این میان گنجینه‌های نسخ خطی از اهمیتی دوچندان برخوردار بوده و ملتها به وجود چنین ذخایر معنوی مباهات می‌کرده‌اند؛ چون نسخه‌های خطی حلقه اتصال گذشته و آینده است، و میراث گرانقدری است که از فرهنگ و اندیشه دیروز سخن می‌گوید. این نسخه‌ها در حقیقت کارنامه دانشمندان

و نوابغ بزرگ و هویت نامه ما ایرانیان است. بر عهده هر نسلی است که این میراث پر ارج را پاس دارد و برای شناخت تاریخ و فرهنگ و ادب و سوابق علمی خود به احیاء و بازسازی آن اهتمام ورزد.

با همه کوششهایی که در سالهای اخیر برای شناسایی ذخایر مخطوط این سرزمین و تحقیق و تتبع در آنها انجام گرفته و صدها کتاب و رساله ارزشمند انتشار یافته هنوز کارناکرده بسیار است و هزاران کتاب و رساله خطی موجود در کتابخانه‌های داخل و خارج کشور هنوز منتشر نشده است، بسیاری از متون نیز اگرچه بارها به طبع رسیده منطبق بر روش علمی نیست و به تحقیق و تصحیح مجدد نیاز دارد. احیاء و نشر کتابها و رساله‌های خطی و وظیفه‌ای است بر دوش محققان و مؤسسات فرهنگی تا سهمی در نشر میراث مخطوط داشته باشند و متون علوم اسلامی را با اسلوب علمی به جهان علم بویژه نسل جدید از طلاب و دانشجویان معرفی کنند، و مجموعه‌ای ارزشمند از متون و منابع تحقیق به جامعه فرهنگی ایران اسلامی تقدیم دارند.

پژوهش در عرصه متن پژوهی، نسخه شناسی، فهرست نگاری و کتابشناسی از جمله ارزشمندترین عرصه‌های پژوهش است که نقش آن در تدوین تاریخ علم و پیشبرد تحقیقات نوین و نیز حفظ هویت و اصالت جامعه انکار ناپذیر می‌ناید. اهمیت آگاهی از میراث علمی دانشمندان سده‌های گذشته شماری از دانایان زمانه و فرزندگان دوران را بر آن می‌دارد تا دست از لذایذ مادی دنیا بشویند و پس از کسب دانش در زمینه‌های مختلف راهی را برگزینند که پیمودن آن نیازمند ژرف اندیشی، همتی والا و انگیزه‌ای الهی است؛ چه آنکه رهپویان این راه از همان آغاز در می‌یابند که مقام پاسداری از میراث گرانقدر پیشینیان تنها با رنج و تحمل دشواریهای جانکاه بدست خواهد آمد، و جاودانگی در این مقام تنها شایسته دانش مردان پاکبازی است که برای رسیدن به سر منزل مقصود گامهای خود را با آگاهی، اخلاص و جامع نگری برداشته باشند، و در سراسر این راه دشوار گنج دانش خویش و گنجینه دانشیان پیش از خویش را بی منت و ادعا در اختیار مشتاقان قرار دهند.